

מסורת הש"ס

ואיבעים אימא רב דאמר. אס זרק ליה אכילת פסחים לא מעכבא: שלמי נזיר תחילתו לאכילה דבעי שילוח שערו תחת הדוד השלמים מתבשלין זו דלכתבי (במדבר 1) ולקה את שער ראש נזרו ונתן על זרוע בשלה אלמלא לרין היהא בשר טהור בשעת זריקה היהא ראוי למנוח האמורה זו: ואס זרק הולא. דהני לא מעכבי: נטמאו עזלים צמת. ללא חזו למיכל לאורתא דטומאת צמת: ואס זרק לא הולא. דלע"ג דלכילתו לא מעכבא גברא דחזו לאכילה צעינן ורחמנא דחיהא לטמא נפש לפסחא שני וזמיר נמי כתיב (שם) כי ימות ממ עליו וגו' דקותר את נזירותו: חלי זיס בשר וחלי זיס חלב אין זורק דס. דלכילת ארס ואכילת מונח לא מטטרפין: אפי' כולה קיימא לא יורוק. את דס עליה: מנחה מאי עזידיס. זריקת דס: מנחה נפסיס. הצלה עם הזבח מהו דחיהא כזבח דמיא ומהיו צמקוס זכח להכשיר את דס: חלב מנא לן. דהוי שיר להכשיר זריקת דס: ופקטירי חלב. גזי זריקת דס כתיב דכתיב זורק הכהן את דס וגו' עד והקטירי החלב החלב לריח ניחוח: יוסרס סכד ושסי פלניוס מנא לן. מדליתרין ליה למימני מנחה לא הויא שיר מכלל דכתיב ליה דהני דגופיה דזבח נינהו הוי שיר: אמר קרא. צהאי קרא גופיה והקטירי החלב לריח ניחוח: מתני' יעשו בטומאה. ואפי' טמאין יחידין דהא פסח דטהורין גופיה בטומאה אתי משום כהנים: גמ' שאין קרבן צבור. דהא בטומאה חלוק מאחר שקרבן רובן צא בטומאה דא היחיד עושה בטומאה: לא שנו. דמשמע משום טומאת כלי שרת עבדי כולהו בטומאה: אלא שנטמא סכין בטמא מפ. שהא אכ הטומאה דעשה אף הסכין אכ הטומאה לטמא ארס: דהמנא אמר צהלל חרב למידרש מיניה דכלי מתכת המיטמא צמת נעשה כיוצא בזה שנגע זו: טומאה דחיהא היא צבור. דקושי הותרה וכל כמה דלפטר לאהדורי אטורה או אטומאה קלה מהדרינן: קרינא ביה והבשר כל טהור יאלל צהר. ולא טמא: הללו עושין לעלמן. צטורה והללו עושין לעלמן בטומאה. טהורים לא עבדי בטומאה דהוי כרוב ורוב טהורין לא עבדי בטומאה וטמאין לשני לא מידחו משום דהו נמי רובא רובא לשני לא מידחו: טהורין עושין הראשון. צטורה דאי נמי מיעוטה נינהו אית להו למעבד הראשון בטומאה וכל שכן כי עבדי צטורה שפיר דמי: וטמאין עושין אס השני. דכיון דלינן כרוב נידוינן כמיעוט ונדחינן לשני: וטמאין

גליון הש"ס

גמ' בטומאת הגוף דבכרת. עי ר"ש פ"א מ"ד להלכות: רוב"ל היה או שהיה רוב"ל יענו בבשר. ולא זכירי לעמוד על עומק דברייה הקדושים הא היה מנח דמנחה בשר שהא בלאו רק משום דטומאת צמתיס דהא צמתיס בשר ואס לא מלי כלל צמתיס חזר צמתיס בשר אס לא מלי אס זר יעשו מכל מקום הויא מתעבד בטומאת הגוף דבכרת: שם ד"ה אלא שנטמא רוב"ל אם בן מאי אפילו. ק"ל בה צמתיס אלא צמתיס לשמוט בסכין ארוכה וכו' ואס כן וכו' גופא הויא דבכרטיס עמלא אריא בלא דחיה כרת דהא יעבדו לזרוע בטומאה אלא בסכין טמא ק"ד ללא לזרוע דהא אפטר בסכין ארוכה והוקף היה אחר שרת טהור מכל מקום דמיא לכתב כמירא דמסופות כל דלן פנאי וכו':

הגהות הגר"א

[א] גמ' כל הזוחים כו' זורק את הדם פסח בטמא חלב כו' פ"ל:

מוסף רש"י

שנשתייר מהן. בשעת זריקה, אבל לא טומאת כל הבשר והכח או שער לא חוקק. ר' יהושע לעמיה דריש עשית עולותיך הבשר והדם, אס אין בשר זורק דס (ובחיים בה: קט) ומנחיס כתיב (דברים יב) דס זכר יעשו יעשו והבשר חלל, חוקקין הפסח זה היה (שם קט). בדיח בש. דליכא כתיב אכילת ארס או בדיח חלב. דליכא כתיב אכילת מנח (בבביות דס: משילה עו) דכתיב חוקק יעשו את הדם וגו' חוקקין חלל. אפי' שני שני בשר זורק עליו את הדם (בחיים קט). זורק את הדם. דקרינא ביה הנשר והסך (בבביות דס: כתיב

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

עמ.

עין משפט נר מצוה

נא א מיי פ"א מהלכות פסחין מוקדשין הלכה ג: נב ג ב ג מיי פ"א מהלכות ק"פ הלכה א ופ"ד מהלכות ביאת הארץ הלכה י: נג ה מיי פ"א מהלכות ק"פ הלכה ב: נד ו שס הלכה ז:

נזיר ועושה פסח נטמא בשר וחלב קיים אינו זורק כו'. ריב"א אומר ללא גרס נזיר דלין חילוק בזה צין נזיר לשאר קרבנות ומה שפירש רש"י דבעי שילוח שערו תחת הדוד אין נראה שיהא עיכוז ומה שפי' נמי משום תנופה הא כל שאר שלמים נמי צעו תנופה ולא אשכחן מנח דאית ליה תנופה בנזיר מעכבת אלא ר"א צסוף ג' מיניס (נזיר דף מו). וצתוספתא לא גרס מיר:

או שהיו בהנים טמאים יעשו בטומאה. אפי' שיכולין לזכור שאלה יגעו צבצר כיון דלישתרמי טומאת אימורים אישתרמי נמי טומאת בשר דלמיר צמי שהיה טמא (לקמן דף לו). כל היכא דלישתרמי טומאת בשר אישתרמי טומאת אימורים משמע שסס שזיס: אלא שנטמא סכין בטמא מת כו'. מימא ° א"כ מלי אפי' דקאמר היינו רישא ממש היו ישראל טהורים וכהנים וכלי שרת טמאים כיון דמיטמא גברא מנחת דבכרת מיתעבדי. וא"כ ישחוט בסכין ארוכה ולא יטרוך ליכנס לעזרה אי נמי יאחזו הסכין צפשוטי כלי עץ וישחוט ואומר ר"י דלין פנאי לכל הפסחים לשחוט צענין זה ° ואף להציא סכיינס אחרים אין פנאי: וטמאין

שאין בשר אשכחן חלב יותרת הכבד ושתי בלויות מנא לן היכא אמרינן דורקין מדקתני ובמנחה אפי' שכולה קיימת לא יזרוק מנחה הוא דלא אבל יותרת הכבד ושתי הכליות שפיר דמי מנא לן רבי יוחנן דידיה אמר אמר קרא לריח ניחוח כל שאתה מעלה לריח ניחוח ואיצטרך למכתב חלב ואיצטרך למכתב ריח ניחוח לא כתב רחמנא חלב והוא אמינא חלב אין יותרת הכבד ושתי הכליות לא כתב רחמנא לריח ניחוח וכן כתב רחמנא לריח ניחוח הוה אמינא כל העולין לריח ניחוח ואפי' מנחה כתב רחמנא חלב: מתני' בטמא קהל או רובו או שהיו הכהנים טמאים והקהל טהורים יעשו בטומאה נטמא מיעוט הקהל הטהורין עושין את הראשון והטמאין עושין את השני: גמ' ה"ר זרי שהיו ישראל טמאין וכהנים וכלי שרת טהורין או שהיו ישראל טהורין וכהנים וכלי שרת טמאין ואפילו ישראל וכהנים וכלי שרת טמאין יעשו בטומאה אמר רב חסדא ר' לא שנו אלא שנטמא הסכין בטמא מת דרחמנא אמר ° בחלל חרב ° חרב היו הוא בחלל וקא מטמא לגברא דמעיקרא כי מיתעבדי ° בטומאת הגוף דכרת קא מיתעבדי ° אבל נטמא הסכין בטומאת שרץ דבשר הוא דמטמאי ליה לגברא לא מטמאי ליה טהורין עבדי טמאין לא עבדי מוטב יאכל בטומאת בשר בלאו ואל יאכל בשר בטומאת הגוף שהוא בכרת אלמא קסבר רב חסדא ° טומאה דחיהא היא בציבור וכן אמר ר' יצחק טומאה דחיהא היא בציבור ורבא אמר אפילו טמאין נמי עבדי מאי מעמא דכתיב ° והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל דקרינן ביה והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל לא קרינן ביה והבשר כל טהור יאכל בשר ° איתמר הרי שהיו ישראל מוחצה טהורין ומחצה טמאין רב אמר מוחצה על מוחצה כרוב ורב כהנא אמר מוחצה על מוחצה אינו כרוב רב אמר מוחצה על מוחצה כרוב ° הללו עושין לעצמן והללו עושין לעצמן ור"כ אמר מוחצה על מוחצה אינו כרוב טהורין עושין את הראשון וטמאין איכא דאמרי אמר רב כהנא מוחצה על מוחצה אינו כרוב טהורין עושין את הראשון וטמאין

תורה אור השלם

- 1. וז"ל דבכרת את הדם על מזבח י" פתח אהל מועד וחקקו החלב לריח ניחוח לז' ויקרא ו' 2. וכל אשר יגע על פני הידשה בחלל חרב או במוט או בעצב אדם או בקבר יקטנו שבעת מבידו יטו ימים: 3. והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף והבשר כל טהור יאכל בשר: ויקרא ז יט

מוסף תוספות

א. דבכרת גדול שחטין כו. מוס' שאק.

רבינו הגנאל

ואי בעית אימא רב דאוקמה למתני' לכתחלה אבל דיעבד אם זרק הורצה כו' יהושע אמר דתניא ר' יהושע אומר נזיר ועושה פסח נטמא בשר וחלב קיים אינו זורק את הדם נטמא חלב ובשר קיים זורק את הדם ואם זרק הורצה נטמא בעלמם במת לא יזרק ואם זרק הורצה. ובמוקדשין אינו כן אפי' שנטמא בשר וחלב קיים זורק את הדם. תניא ר' יהושע אומר כל הזוחים שבתורה כו', פשוטה היא. [ובמנחה פ"י ובמנחה(ות נסכים הבאה עם הזבח והמנחה כלה קיימת לא יזרק, מהו דתימא כי גופיה דובח דמיא קמ"ל דלא. ואסיקנא ואי כתב רחמנא לריח ניחוח הוה אמינא כל העולין ואפילו מנחה, כתב רחמנא חלב.

מתני' אטמא קהל או רובו או שהיו הכהנים טמאין והקהל טהור יעשה בטומאה כו'. ת"ד הרי שהיו ישראל טמאין וכהנים וכלי שרת טהורין או שהיו ישראל טהורין וכהנים וכלי שרת טמאין יעשו בטומאה שאין קרבן ציבור חלוק. אמר רב חסדא לא שנו כלי שרת טמאין יעשו בטומאה אלא בסכין שנטמא בטמא מת, דרחמנא אמר בחלל חרב דחורב הוי הוא חלל, וטמאין הסכין לאדם, דכי קא מתעבדי בטומאת הגוף מתעבדי. דתיניא בשאר ספרי דבי רב מטיב שהחריב טמאה

טומאת שבעה והגויג בחיב טמא טומאת שבעה. אבול אם נטמא הסכין בטומאת שרץ שאינו מטמאין טהורין סכין אלא הבשר, אבל האדם לא, דאין כלי הבא מחמת שרץ מטמא אדם וכבר פירשנוה בפ"א. הטהורין עושין הפסח טמאין אין עושין מוטב יאכל בטומאת בשר בלאו, שנאמר והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל, ואל יאכל בטומאת הגוף שהוא בכרת, מנחמו והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ובכרתה הנפש ההיא וגו'. אלמא קסבר רב חסדא טומאה דחיהא היא בצבור. ורבא [אמר] אפילו הטמאים טומאת הגוף נמי עבדי, כל היכא דקרינא ביה והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל הוא דבכרטיס והבשר כל טהור יאכל בשר, כלומר יאכלנו בטמאה ואל יאכלנו בטומאה. אבל היכא דהותרה טומאת בשר לא בעינן לדרקדק על טומאת הגוף. איתמר הרי שהיו ישראל מוחצה טהורין ומחצה טמאין, רב אמר מוחצה על מוחצה כרוב [טהורין] הללו עושין לעצמן בטמאה בראשון והללו עושין לעצמן בטומאה בראשון. רב כהנא אמר מוחצה על מוחצה אינו כרוב טהורין עושין את הראשון וטמאין עושין את השני. איכא דאמרי רב כהנא אמר מוחצה על מוחצה אינו כרוב טהורין עושין את הראשון

מחצה כרוב. ע"פ פי שפיר צבור דוחה אומה נקושי הותרה ולא הימר גמור, וכל מה דמלטי להדורי מהדרינן שיעשה צטורה (יבמות א: עו) ובכ"ז לעיל עו). מחצה על מחצה כרוב.

אלא להסיר אימורים למונח ובשר לאדם, וכיון דלאדו שייכס זריקה למה (מנחות ט). ובעולה. דלית בה אכילת ארס (משילה טו) דבין שני חלב טהור למונח סלקין, מטטרפסיס (מנחות ט). ובמנחה אפי' שכולה קיימת, ואין שם כלום מן הבשר, לא חוקק (משילה טו). מנחה מאי עבדיה. מאי זריקת דס איכא מנחה (בחיים קט). מנחת נסכים. כלומר היא דקאמיר ובמנחה אפילו כולה קיימת כו' צמתיס מנחה הצלה נכתיב ונמנחת סולת וגו' (משילה טו) שכלה עם הזבח ואכד בשר הזבח והמנחה קיימת לא חוקק את הדם בשפילה ללא גופא דזביחה הוא (בחיים קט) וכע"ז מנחות ט). סלקא דעתך אמינא כו' כגופייה דובח דמי. דמיהו צמקוס בשר כאלו נשתייר בשר (מנחות כו) ואפי' דלא נשתייר מן הבשר כלום חוקק עליה את הדם, קמ"ל דלא (משילה טו). בחלל חרב. הקס חרב לנלל, מתכת שנגע צמת כתיב הו אפי' אית בטומאה צמת עממו, ושנגע בטמא מת היה הוא אכ הטומאה כמיהו, גזירת הכמור הוא צמתיס אלא טומאת מת ולא אכל שרץ וטומאת (שע"ל יד) טומאת של מת החלוות לטמא כלי, כגון מת והנוגע בו דהוי מיעה אכ הטומאה, אס נגע בדם ממנו נעשה כיוצא בו, אלא לאשון וזני און מטמאים בלס (חולין א). טומאה דחיהא היא בציבור. כלומר נקושי נדחית אלא דחיהו בעלמא על ידי נשאות שון, שהיין מרעה, ולא צימיר גמור (בחיים אד) ע"פ פי שפיר צבור דוחה אומה נקושי הותרה ולא הימר גמור, וכל מה דמלטי להדורי מהדרינן שיעשה צטורה (יבמות א: עו) ובכ"ז לעיל עו). מחצה כרוב.